

Entrevista a...

Pere Polo, secretari general de l'STEI entre els anys 1982 i 2000

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra

En quin moment es produeix la teva arribada a la secretaria general de l'STEI?

Una qüestió prèvia que cal tenir en compte és que, abans de l'any 1977, ensenyament privat ja funcionava com un sindicat. El sindicat de mestres estatal es va fundar més endavant; cada un funcionava per separat. A partir dels anys 76 i 77 es comencen a produir moviments unitaris, a través de plataformes i assemblees conjuntes. Es comencen a fer reunions amb els mestres de la secció estatal, de manera conjunta amb els moviments socials, també amb el Col·legi de Doctors i Llicenciats... Volíem fer un STEI lles però la legislació d'aquell moment no permetia que anàssim junts. Va ser per això que vàrem haver de legalitzar dos sindicats: l'estatal, presidit per en Pere Ríos; i el de privada, que presidia jo.

Pel que fa al sector de privada, ja veníem organitzats des del Sindicat Vertical. La nostra intenció era poder copar-lo i així fer sindicalisme des de dins. La veritat és que els resultats obtinguts a les diferents eleccions varen ser molt bons, i vaig ser elegit com a vicepresident. En Jaume Mir va accedir al càrrec de president durant molt poc temps a causa d'una malaltia,

un fet que em va permetre exercir el càrrec de president en funcions.

La feina conjunta que prèviament s'havia fet entre els companys de privada i els mestres estatals va quallar l'any 1978 en el I Congrés de l'STEI, en què ja es va constituir com a tal, amb en

Pere Ríos com a secretari general i en Paco Amaya com a responsable d'ensenyament privat. Jo formava part de la Permanent de Privada dins la Comissió Executiva.

L'any 1982 ets elegit secretari general de l'STEI. Quins són els teus records d'aquella època?

Aquells varen ser uns anys difícils, ja que la victòria del PSOE a les eleccions generals va fer que molta gent lluitadora i compromesa propera a l'STEI estàs molt ficada dins els partits polítics o en les administracions, disposada a tirar endavant els grans canvis que suposaria l'arribada de l'esquerra al Govern de l'Estat. Aquest fet va comportar una minva de la nostra activitat i que la gent començàs a desentendre's del moviment sindical. El sector de Privada era el que mantenia més activa l'acció sindical dins l'STEI. Cal tenir present, també, que aquells anys varen ser els moments de les reformes educatives que el Partit Socialista va posar en marxa, un fet que aviat es va convertir en un moda i que va fer baixar bastant les accions reivindicatives; amb l'agreujant de la potenciació que es feia de les dues grans centrals sindicals, que anava en detriment de les petites.

Vull destacar la gran tasca que varen fer, en l'àmbit de privada, dues persones com na Chon Parrón i en Biel Palmer. A més, eren uns temps en què hi havia molta feina a fer, amb molts pocs mitjans i sense tenir cap persona alliberada; el que ara coneixem com a permanent sindical. Tot s'havia de fer un cop acabada la jornada laboral a cada una de les nostres feines.

Quins són els aspectes que destacaries dels teus anys com a secretari general de l'STEI?

La primera qüestió a què vàrem haver de fer front va ser aixecar la pròpia organització, que estava en uns moments molt baixos, amb molt poca participació dels afiliats. També varen ser uns anys en els quals haguérem de lluitar molt fort perquè per part del Ministeri d'Educació i del Ministeri d'Administracions Públiques ens donassin alliberats en un pla d'igualtat amb les grans centrals sindicals, perquè en aquell moment el PSOE volia consolidar i enfortir només els dos grans sindicats estatals i deixar de banda les altres organitzacions. Amb la Llei Orgànica de Llibertat Sindical es fomentava un model sindical que no era el nostre, basat en l'assemblearisme. Són els primers

temps del local de Vinyassa, en què hem de fer una tasca d'anar replegant gent en altre temps activa i de relançament de l'STEI.

Per altra banda, els trets o aspectes que consider més importants dels anys que vaig tenir l'honor de ser secretari general, i que han esdevingut un distintiu de l'STEI, són entre molts d'altres els següents:

- * La lluita pel treball unitari, tant en el món laboral en general com en el sector educatiu. Per exemple, en les primeres eleccions que es varen fer per als consells dels Centres de Professorat l'STEI va potenciar una candidatura unitària que representàs tot el professorat, davant altres propostes que les varen afrontar com unes primàries d'organitzacions sindicals.
- * L'STEI ha estat present en totes les lluites que s'han engegat per part dels moviments socials; d'aquell temps et puc esmentar les accions que es varen fer contra els parallamps radiactius, en suport a la política de planificació familiar que va posar en marxa el batle Ramon Aguiló, o en la reclamació d'una ràdio i televisió pròpia de les Illes Balears.

* En totes les reivindicacions que es varen fer de caire laboral, econòmic i de millora de la vida social, l'STEI hi va incloure sempre la referència a les qüestions de caire pedagògic, amb la intenció de donar a conèixer allò que es feia en el sector educatiu: per exemple, es varen organitzar les primeres sessions d'Expodidàctica i, ja llavors, començàvem a parlar obertament en contra dels aspectes comercials de l'educació. A les agendes escolars que elaboràvem, a més d'informació laboral, sempre hi vàrem incloure propostes de caire didàctic i pedagògic.

* L'STEI es va implicar de ple des del primer moment en tots els moviments de renovació pedagògica d'aquell moment històric, en activitats tan emblemàtiques com l'Escola d'Estiu. L'any 1979, per exemple, la vàrem organitzar. Com a ent independent, però, des de l'STEI se la va promoure, se la va publicitar i la nostra gent sempre hi va estar darrere empenyent-la.

* Amb totes les reformes educatives que el Govern de l'Estat posava en marxa, com la LODE o la LOGSE en els anys 90, l'STEI va promoure el debat i la crítica; amb xerrades que anàvem a fer pels pobles de tota la geografia insular en les quals s'explicaven els pros i contres de les noves lleis. Es va fer, també, molta feina en tot allò relacionat amb la posada en marxa dels consells escolars de centre; amb la realització de jornades i l'edició d'un llibre.

No podem deslligar, però, el nom de Pere Polo de dues "criatures" que sempre hem lligat a la teva persona i a l'STEI: l'Escola de Formació i l'ONGD Ensenyants Solidaris...

Anem per parts. Quan es publica la LOGSE, veim que un 60% del currículum es pot dissenyar per part de les comunitats autònomes de l'Estat. Aquest fet ens obre els ulls a la possibilitat i a la necessitat alhora de poder formar el professorat de les Illes perquè sigui capaç d'elaborar el seu propi material didàctic, amb uns continguts molt més propers a la realitat social i cultural del nostre alumnat; des de l'Escola també

s'editarien unitats didàctiques amb el seu corresponent solucionari, ja que sempre que es detecta una nova qüestió social que s'ha de tractar i analitzar es deixa en mans de l'escola. Si a més podíem disposar d'una impremta i d'un sistema d'autogestió que ens permetés "fabricar" per complet el nostre propi material, la idea era del tot rodona. Després de moltes demandes i d'alguna argücia que vàrem haver d'emprar amb la Conselleria de Treball, l'Escola de Mitjans era una realitat l'any 1991.

Però més enllà d'aquests aspectes de caire més pràctic, el que vull destacar de l'Escola de Formació, per damunt de tot, és que ha marcat la línia ideològica de l'STEI amb els seus cursos, materials, conferències i seminaris internacionals. Per aquí ha passat el més selecte i granat de la ideologia progressista de l'Amèrica Llatina, amb ponents com Atilio Borón, Marcos Roitman, Pablo Gentili, Fernando Rodal, Carlos Castresana, Joan Garcés o Hugo Zemelman; quan gairebé ningú parlava del que era el neoliberalisme o la globalització, des de l'Escola ja editàvem quaderns i unitats didàctiques per treballar aquests conceptes en aquells moments tan nous a l'aula. L'Escola de Formació, per mor de la feina tan ben feta, avui és reconeguda en l'àmbit internacional.

I què ens pots contar d'Ensenyants Solidaris? Com va néixer aquest projecte?

La primera experiència que com a STEI vàrem assumir amb el món de la cooperació va ser a través de la Confederació d'STEs i la Fundación Cooperación y Educación (FUNCOE) en una acció d'agermanament amb algunes escoles de l'Amèrica Llatina, per a la qual comptàrem amb el suport de la UNICEF, gràcies a les gestions de Joaquín Ruiz Giménez.

Aquesta primera activitat ens va fer entrar en contacte amb una realitat molt diferent a la nostra i despertà en nosaltres una ràpida reacció. L'any 1993 feim un primer viatge amb FUNCOE durant el qual ens reunim amb sindicats, entrem en contacte amb molta gent d'allà i descobrim que l'internacionalisme i la solidaritat amb tots els pobles del nostre món ha de ser

un tret que ha d'estar lligat per sempre més a l'STEI.

Un dels primers projectes que es varen posar en marxa, entre l'STEI i l'ONGD Entrepobles, va ser la canalització d'aigua a Nicaragua; més endavant, un cop acabada la guerra a El Salvador, pagàvem les beques dels mestres d'allà... La nostra idea, basada en el que suposa l'internacionalisme per l'STEI, era fer visible una necessitat del país (com per exemple la construcció d'una escola o d'un dispensari) i acompanyar la gent del territori perquè el Govern d'allà se'n fes càrrec; com va ser el cas de Guatemala.

Una de les primeres tasques que es varen posar en marxa des de l'STEI va ser una campanya en la qual formàvem mestres per a anar a fer de cooperants a Guatemala, Honduras i El Salvador. Més endavant, per tal d'evitar conflictes amb cooperants que no eren afiliats a l'STEI, és quan es posa en marxa Ensenyants Solidaris com una entitat pròpia per donar cabuda a tota la gent, assumint els nostres principis d'internacionalisme.

Juntament amb aquesta feina que Ensenyants Solidaris ha fet i fa en els territoris en què coopera, s'ha duit a terme sempre una rigorosa tasca de sensibilització en dos àmbits: amb

l'edició de material didàctic i publicacions, per una banda; i per l'altra, amb la formació que des de l'Escola donam a les persones que se'n van a aquests països a fer de cooperants durant algunes setmanes de l'estiu. Podem dir, amb tota la satisfacció que pertoca, que avui dia Ensenyants Solidaris és un referent en el marc de la cooperació internacional, un reconeixement guanyat a pols gràcies a l'entusiasme i la bona feina de moltes persones.

Tot això són punts a afegir dins el global de la bona feina de l'STEI, que ha estat també un actor cabdal en la posada en marxa del Fòrum Social Mundial, en el qual sempre hem estat uns participants actius; i com a signants de la Carta Fundacional del Fòrum Mundial de l'Educació; i que ha sabut conjuntar d'una manera exitosa la lluita per les reivindicacions de caire social, laboral, cultural i lingüístic de l'àmbit territorial de les Illes Balears amb una visió altermundialista de solidaritat internacional amb tots els pobles del nostre món.

Moltes gràcies, Pere, pel temps que ens has dedicat. Però sobretot rep tots els agraïments i el nostre reconeixement més sentit per la dedicació al món educatiu, la lluita sindical i la cooperació internacional. ■

